

Group of States against Corruption
Groupe d'États contre la corruption

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Adoptat: 2 decembrie 2022
Data publicării: 25 ianuarie 2023

Public
GrecoRC4(2022)13

RUNDA A PATRA DE EVALUARE

Prevenirea corupției cu privire la membrii
Parlamentului, judecători și procurori

AL TREILEA RAPORT *INTERIMAR* DE CONFORMITATE

Incluzând

FOLLOW-UP LA RAPORTUL AD-HOC (Regula 34)

ROMÂNIA

Traducere neoficială

Adoptat de GRECO la cea de-a 92-a Reuniune Plenară
(Strasbourg, 28 noiembrie-2 decembrie 2022)

R
U
N
D
A

A

P
A
T
R
A

D
E

E
V
A
L
U
A
R
E

I. INTRODUCERE

1. Acest al Treilea Raport *Interimar* de Conformitate care include Raportul de follow-up la Raportul ad-hoc (Regula 34) privind România evaluează măsurile luate de autoritățile din România în vederea implementării recomandărilor formulate în Raportul de evaluare a acestei țări aferent rundeii a patra de evaluare (a se vedea paragraful 2) cu tema "*Prevenirea corupției cu privire la membrii Parlamentului, judecători și procurori*" și în Raportul ad-hoc (Regula 34) care evaluează aspecte strâns legate de obiectul Raportului de evaluare aferent rundeii a patra (a se vedea paragraful 5).
2. Raportul de Evaluare aferent rundeii a patra de evaluare privind România a fost adoptat de GRECO la cea de-a 70-a Reuniune Plenară (4 decembrie 2015) și a fost făcut public în data de 22 ianuarie 2016, după autorizarea de către România ([GrecoEval IVRep\(2015\)4E](#)).
3. Raportul de conformitate privind România ([GrecoRC4\(2017\)24](#)) a fost adoptat de GRECO la cea de-a 78-a Reuniune (8 decembrie 2017) și făcut public în data de 18 ianuarie 2018, după autorizarea de către România. Raportul a concluzionat că numai două din cele 13 recomandări formulate în Raportul de Evaluare aferent rundeii a patra de evaluare au fost implementate satisfăcător sau tratate într-o manieră satisfăcătoare și patru au fost parțial implementate. Acest nivel foarte scăzut de conformitate a fost considerat „global nesatisfăcător” în sensul Regulii 31, paragraful 8.3 din Regulile de Procedură ale GRECO. GRECO a decis, prin urmare, aplicarea Regulii 32, paragraful 2(i) și a solicitat delegației României informații suplimentare.
4. Raportul Interimar de Conformitate a fost adoptat de GRECO la cea de-a 83-a reuniune (21 iunie 2019) și făcut public în data de 9 iulie 2019, după autorizarea de către România. Nivelul de conformitate a rămas „global nesatisfăcător”, autorităților române fiindu-le solicitată transmiterea de informații suplimentare.
5. GRECO a decis în cadrul celei de-a 78-a Reuniuni Plenare (4-8 decembrie 2017) aplicarea procedurii ad-hoc reglementată de Regula 34¹ cu privire la România ca urmare a reformelor din România, din anul 2017, care au afectat în mod critic sistemul de justiție penală (inclusiv statutul judecătorilor și procurorilor). GRECO a adoptat în cadrul celei de-a 79-a Reuniuni Plenare (19-23 martie 2018) Raportul ad-hoc conform Regulii 34, care evaluează aspecte strâns legate de obiectul Raportului de evaluare aferent Rundeii a patra. Raportul de Follow-up la Raportul ad-hoc a fost adoptat de GRECO în cadrul celei de-a 83-a Reuniuni Plenare (17-21 iunie 2019) și a fost făcut public la data de 9 iulie 2019, după autorizarea de către România. GRECO a decis finalizarea procedurii ad-hoc și continuarea evaluării conformității României cu privire la recomandările pendinte din Raportul ad-hoc conform Regulii 34, în cadrul Procedurii de conformitate aferente rundeii a patra de evaluare aflată în desfășurare.
6. În cel de-Doilea Raport Interimar de Conformitate incluzând Follow-up la Raportul ad-hoc (Regula 34), adoptat de GRECO la cea de-a 87-a Reuniune (25 martie 2021) și făcut public în data de 5 mai 2021, GRECO a concluzionat că România a implementat satisfăcător sau a tratat în mod satisfăcător patru din cele treisprezece recomandări cuprinse în Raportul de evaluare aferent Rundeii a patra și una din cele cinci recomandări din Raportul de Follow-up la Raportul Ad-hoc (Regula 34). GRECO a concluzionat că nivelul de conformitate cu recomandările a fost „global nesatisfăcător” și a solicitat șefului delegației României să transmită un raport cu privire la măsurile luate pentru implementarea recomandărilor pendinte (și anume

¹ Regula 34 din Regulile de Procedură ale GRECO prevede desfășurarea unei proceduri ad-hoc în circumstanțe excepționale, precum cazul în care GRECO primește informații de încredere referitoare la reforme instituționale, inițiative legislative sau modificări procedurale care pot conduce la încălcări grave ale standardelor anticorupție ale Consiliului Europei.

recomandările i-iv, vi, viii, ix, xi și xiii din Raportul de evaluare aferent Runderi a patra și recomandările i-iii și v din Raportul adoptat conform Regulii 34) până la data de 31 martie 2022, termen extins până la 31 mai 2022. Acel raport, transmis la data de 28 aprilie 2022 și actualizat la data de 30 mai 2022, constituie baza acestui raport.

- GRECO a selectat Danemarca și Turcia în vederea desemnării raportorilor pentru procedura de conformitate. Raportorii desemnați au fost domnul Anders RECHENDORFF din partea Danemarcei și domnul Furkan USTAOĞLU din partea Turciei. Aceștia au fost sprijiniți de Secretariatul GRECO în elaborarea prezentului Raport.

II. ANALIZĂ

- GRECO a formulat treisprezece recomandări privind România în Raportul de Evaluare și cinci recomandări în Raportul ad-hoc (Regula 34). În [cel de-Doilea Raport Interimar de Conformitate incluzând Follow-up la Raportul ad-hoc \(Regula 34\)](#), GRECO a concluzionat că recomandările v, vii, x, xii, precum și recomandarea iv din Raportul adoptat conform Regulii 34 au fost implementate satisfăcător sau tratate într-o manieră satisfăcătoare. Conformitatea cu recomandările rămase este analizată mai jos.

Prevenirea corupției cu privire la membrii Parlamentului

Recomandarea i.

- GRECO a recomandat îmbunătățirea transparenței procesului legislativ (i) prin dezvoltarea în continuare a regulilor privind dezbaterea, consultările și audierile publice, incluzând criterii pentru un număr limitat de circumstanțe în care să fie ținute ședințe secrete și asigurarea implementării acestora în practică; (ii) prin evaluarea practicii existente și revizuirea în consecință a regulilor pentru a asigura publicitatea în timp util a proiectelor legislative, amendamentelor la aceste proiecte, precum și a agendelor și rezultatelor ședințelor comisiilor, și pentru a asigura termene adecvate pentru depunerea amendamentelor și (iii) prin luarea măsurilor corespunzătoare pentru ca procedura de urgență să fie aplicată cu titlu de excepție într-un număr limitat de circumstanțe.*
- GRECO reamintește că în cel de-Doilea Raport *Interimar* de Conformitate incluzând Follow-up la Raportul ad-hoc (Regula 34), această recomandare a rămas neimplementată întrucât nicio informație nouă nu a fost furnizată.
- Autoritățile române indică acum pentru partea (i) a recomandării că în contextul pandemiei de Covid-19, Senatul a elaborat reguli relevante ce stabileau care întâlniri urmau să fie organizate în format hibrid sau în întregime online; societatea civilă putea participa la aceste ședințe și prezenta punctul de vedere cu privire la proiectele legislative aflate în dezbatere. Art. 44 din Regulamentul modificat al Senatului (Hotărârea Senatului nr. 50/2022) are un nou alineat, 6, care prevede că „Ședințele Comitetului liderilor grupurilor parlamentare se înregistrează de către Senat prin mijloace electronice și se stenografiază.” Și art. 67 are un nou alineat, (1¹), cu textul: „Lucrările comisiei, prin decizia acesteia, pot fi transmise în direct sau înregistrate de către mass-media acreditată la Senat.” Modificările la alineatul 1 și introducerea unui nou alineat, 4, la art. 135, prevăd: „Art. 135 alin. 1: Dezbaterea din ședințele Senatului se înregistrează pe bandă magnetică sau în format digital, se difuzează prin mijloace electronice și se stenografiază;” și „(4) Ședințele Senatului pot fi transmise în direct sau înregistrate de către mass-media acreditată la Senat”.
- Autoritățile indică referitor la partea (ii) a recomandării că, în urma ședinței Biroului permanent al Senatului din data de 25 ianuarie 2021, Regulamentul Senatului

(aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 28/2005) a fost modificat și completat prin Hotărârea nr. 10/2021 pentru a asigura senatorilor, deputaților și Guvernului posibilitatea de a transmite proiecte și propuneri legislative în format electronic pe site-ul Senatului printr-o aplicație care gestionează primirea și înregistrarea acestor documente prin referire la inițiator (*Aplicație pentru gestionarea înregistrării proiectelor legislative - AGIPL*).² Potrivit autorităților, Hotărârea nr. 10/2021 reprezintă un pas înainte pentru digitalizarea activității legislative a României. Camera Deputaților arată că, pentru a asigura respectarea principiului transparenței, pe site-ul instituției sunt publicate informații referitoare la parcursul inițiativelor legislative depuse la Camera Deputaților. Sunt prevăzute inițiatorii, datele referitoare la evenimentele legislative, punctele de vedere cu privire la inițiativele legislative, avizele, rapoartele, soluțiile (adoptare, respingere), parcursul inițiativelor legislative (la comisii, pe ordinea de zi a plenului Camerei Deputaților, la promulgare, încetarea procedurii legislative), sesizările de neconstituționalitate, deciziile Curții Constituționale, sesizările de reexaminare a inițiativelor legislative formulate de către Președintele României și votul din plenul Camerei Deputaților, respectiv votul fiecărui deputat cu privire la inițiativele legislative.

13. Autoritățile nu raportează informații noi cu privire la partea (iii) a acestei recomandări.
14. GRECO reține că pentru partea (i) a acestei recomandări, în Regulamentul Senatului au fost introduse modificări ca urmare a pandemiei de Covid-19, care abordează parțial problema unei lipse de reguli adecvate care să permită dezbateri, consultări sau audieri publice dar doar în ceea ce privește Senatul. Cu toate acestea, în continuare nu există criterii/reguli clare pentru un număr limitat de circumstanțe în care ședințele pot fi ținute în secret cu privire la ambele camere. Cu privire la partea (ii) a recomandării, a fost făcut un notabil pas înainte cu privire la digitalizarea procesului legislativ, care în viitor poate fi de ajutor pentru abordarea problematicii privind publicitatea informațiilor în timp util și asigurarea termenelor adecvate pentru depunerea amendamentelor. Cu toate acestea, nu implementează nici măcar parțial partea (ii) a recomandării. Cât despre partea (iii), GRECO reține că nu există evoluții.
15. GRECO concluzionează că recomandarea i a fost parțial implementată.

Recomandarea ii.

16. *GRECO a recomandat i) dezvoltarea unui cod de conduită pentru membrii Parlamentului și ii) asigurarea existenței unui mecanism de respectare a acestuia atunci când este necesar.*
17. GRECO reamintește că în cel de-al Doilea Raport *Interimar* de Conformitate, această recomandare a rămas parțial implementată. Partea (i) a recomandării a fost deja implementată într-o manieră satisfăcătoare prin adoptarea unui cod de conduită. Partea (ii) a acestei recomandări a rămas neimplementată întrucât nu au fost transmise informații noi.
18. Autoritățile indică acum că, în ceea ce privește partea (ii) a recomandării, în 2021 și 2022 comisiile juridice ale camerelor Parlamentului, care sunt competente să soluționeze orice încălcare a Codului de conduită de către senatori și deputați, au fost sesizate cu cazuri disciplinare privind senatori și deputați (în 2021 au fost două cazuri privind deputați, în 2022 a fost un caz privind un deputat³ și în 2021 a fost un caz privind un senator). Procedura disciplinară privind cazul senatorului a fost finalizată cu adoptarea Hotărârii nr. 13/2021 a Biroului permanent al Senatului, sancționând

² <https://www.senat.ro/agipl/agipl.aspx>

³ <http://www.cdep.ro/pls/dic/site2015.page?id=1046>.

senatorul cu avertisment scris. Această sancțiune a fost confirmată de Plenul Senatului la data de 17 mai 2021, prin respingerea contestației senatorului. Cât privește cazurile referitoare la deputați: Comisia juridică a Camerei Deputaților a organizat o audiere după care a emis o opinie pentru Biroul permanent propunând o soluție. Toți deputații în cauză au fost sancționați cu avertisment scris.

19. GRECO reține că există proceduri legale implementate pentru ambele camere ale Parlamentului, care pot aplica regulile Codului de conduită și legislația în materie, așa cum solicită partea (ii) a acestei recomandări.
20. GRECO concluzionează că recomandarea ii a fost tratată într-o manieră satisfăcătoare.

Recomandarea iii.

21. *GRECO a recomandat adoptarea de măsuri pentru i) a clarifica implicațiile pentru membrii Parlamentului ale prevederilor existente în materia conflictelor de interese indiferent dacă un astfel de conflict poate fi pus în lumină și de către declarațiile de avere și de interese și ii) a extinde definiția dincolo de interesele financiare personale și iii) a introduce o cerință de dezvăluire ad-hoc atunci când un conflict între anumite interese private ale unui membru al Parlamentului poate apărea în raport cu o chestiune aflată în lucru în procedurile parlamentare – în plen sau în comisii – sau în altă activitate legată de mandatul acestuia.*
22. GRECO reamintește că în cel de-al Doilea Raport *Interimar* de Conformitate, această recomandare nu a fost implementată deoarece nicio informație nouă nu a fost transmisă.
23. Autoritățile române indică acum că Strategia Națională Anticorupție 2021-2025 prevede la obiectivul specific nr. 5.2 "- *Asigurarea integrității în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, măsura privind evaluarea și actualizarea legislației privind cadrul de integritate, pentru a răspunde recomandărilor internaționale.*" Implementarea măsurii a început în februarie 2022, atunci când contractul de finanțare a fost semnat în cadrul unui proiect finanțat din fonduri UE aflat în curs. Obiectivul 5.2 va aborda problemele ridicate în această recomandare.
24. GRECO reține că anumite aspect ale acestei recomandări ar putea fi tratate prin Strategia Națională Anticorupție 2021-2025 în cadrul obiectivului specific nr. 5.2 (asigurarea integrității în exercitarea funcțiilor publice), ceea ce este încurajator. Cu toate acestea, acest aspect nu a fost transpus încă în vreo măsură concretă.
25. GRECO concluzionează că recomandarea iii rămâne neimplementată.

Recomandarea iv.

26. *GRECO a recomandat stabilirea unui set robust de restricții cu privire la cadouri, ospitalitate, favoruri și alte beneficii pentru parlamentari și asigurarea că un astfel de sistem este înțeles și aplicat în mod corespunzător.*
27. GRECO reamintește că în cel de-al Doilea Raport *Interimar* de Conformitate această recomandare nu a fost implementată deoarece nicio informație nouă nu a fost transmisă.
28. Autoritățile indică acum că în continuare nu există nicio informație nouă transmisă de Parlament cu privire la această recomandare.

29. GRECO reține că nu au existat evoluții noi cu privire la această recomandare și concluzionează că recomandarea iv rămâne neimplementată.

Recomandarea vi.

30. *GRECO a recomandat introducerea de reguli privind modul în care membrii Parlamentului să interacționeze cu lobby-iști și alți terți care urmăresc să influențeze procesul legislativ.*
31. GRECO reamintește că în cel de-al Doilea Raport *Interimar* de Conformitate această recomandare nu a fost implementată deoarece nicio informație nouă nu a fost transmisă.
32. Autoritățile române indică acum că Strategia Națională Anticorupție 2021-2025 prevede la obiectivul specific nr. 3.2: *Extinderea culturii transparenței pentru o guvernare deschisă în administrația publică, următoarea măsură cu un termen permanent de implementare: "Consolidarea și extinderea platformei Registrului Unic de Transparență a Intereselor (RUTI) la nivelul Parlamentului României și administrației publice locale, precum și prin creșterea gradului de conștientizare a importanței principiilor integrității și transparenței și integrității în procesele decizionale."* Parlamentul și Secretariatul General al Guvernului sunt responsabile pentru implementarea măsurii.
33. GRECO reține că anumite aspect ale acestei recomandări ar fi posibil să fie abordate prin Strategia Națională Anticorupție 2021-2025 în cadrul obiectivului specific nr. 3.2 (prin extinderea Registrului Unic de Transparență a Intereselor RUTI pentru a include membrii Parlamentului), ceea ce este încurajator. Cu toate acestea, nu au fost încă furnizate rezultate concrete.
34. GRECO concluzionează că recomandarea vi rămâne neimplementată.

Recomandarea viii.

35. *GRECO a recomandat analiza și îmbunătățirea sistemului de imunități al parlamentarilor în exercițiu, inclusiv al acelor care sunt și actuali sau foști membri ai Guvernului, inclusiv prin reglementarea unor criterii clare și obiective privind deciziile de ridicare a imunității și prin renunțarea la necesitatea ca organele de urmărire penală să înainteze întregul dosar.*
36. GRECO reamintește că această recomandare a fost parțial implementată în Raportul de Conformitate anterior, pe baza modificărilor aduse Regulamentului Camerei Deputaților. Aceste amendamente au inclus criterii și o procedură pentru ridicarea imunității parlamentare a deputaților, inclusiv a acelor care sunt și membri ai Guvernului, dar prevederi similar nu au fost incluse în Regulamentul Senatului. GRECO a reținut, de asemenea, că solicitările de urmărire penală, reținere, arest sau percheziție a membrilor Parlamentului trebuie să fie motivate în fapt și în drept. GRECO a luat act de intenția Vicepreședintelui Camerei Deputaților de a transmite o scrisoare oficială Procurorului General prin care se consemna că nu există o obligație a procurorilor în aceste cazuri de a transmite întregul dosar. În cel de-al Doilea Raport *Interimar* de Conformitate incluzând Follow-up la Raportul ad-hoc (Regula 34), GRECO a reținut că o obligație informală către organele de urmărire penală de transmitere a întregului dosar în cazul urmăririi penale a unui actual sau fost ministru, care totodată era și membru al Parlamentului, a fost aparent desființată printr-o scrisoare. În orice caz, a rămas neclar dacă această practică informală a fost în continuare menținută cu privire la membrii Parlamentului care *nu sunt* actuali sau foști membri ai Guvernului, în cazul în care organele de urmărire penală solicită reținerea, percheziția sau arestarea lor. GRECO a reamintit, de asemenea,

necesitatea elaborării unor criterii clare și obiective pentru deciziile de ridicare a imunității senatorilor, pentru a reflecta regulile deja în vigoare la Camera Deputaților.

37. Autoritățile indică acum că *Propunerea pentru completarea și modificarea Regulamentului Senatului* pentru a reflecta prevederile relevante din Regulamentul Camerei Deputaților, a fost adoptată și publicată în Monitorul Oficial din data de 7 noiembrie 2022. Aceste amendamente includ un nou alineat, 2¹, la art. 165 din Regulamentul Senatului, stabilind procedura pentru solicitarea urmăririi penale a senatorilor care sunt și actuali sau foști membri ai Guvernului. Trebuie aduse argumente în favoarea și împotriva ridicării imunității senatorului care este sau a fost membru al Guvernului și trebuie îndeplinite criteriile și liniile directoare pentru ridicarea imunității parlamentare incluse în Capitolul V din [Raportul Comisiei de la Veneția privind domeniul de aplicare și ridicarea imunității parlamentare \(CDL-AD\(2014\)011\)](#). Modificările includ, de asemenea, un nou alineat, 7¹, la art. 190 privind imunitatea parlamentară, cu același conținut referitor la procedura pentru încuviințarea ridicării imunității parlamentare a senatorilor pentru a permite astfel reținerea, arestarea sau percheziția lor, cu acordul prealabil al Senatului.
38. GRECO ia act de modificările Regulamentului Senatului care acum reflectă modificările aduse Regulamentului Camerei Deputaților pentru ridicarea imunității parlamentare a membrilor Parlamentului, inclusiv a acelor care sunt actuali sau foști membri ai Guvernului. Ambele camere ale Parlamentului aplică acum reguli similare pentru ridicarea imunității membrilor lor.
39. GRECO concluzionează că recomandarea viii a fost tratată într-o manieră satisfăcătoare.

Recomandarea ix.

40. *GRECO a recomandat ca autoritatea parlamentară să înființeze pentru membrii săi i) un sistem de consiliere prin care parlamentarii să poată solicita sfaturi în materie de integritate și ii) să ofere formare specializată și regulată cu privire la implicațiile normelor existente și a celor care vor fi adoptate în materia prezervării integrității parlamentarilor, inclusiv viitorul Cod de conduită*
41. GRECO reamintește că această recomandare nu a fost implementată în cel de-al Doilea Raport *Interimar* deoarece nicio informație nouă nu a fost transmisă.
42. Autoritățile române indică acum că ambele camere ale Parlamentului au informat că, prin Ordin al Secretarului General, „au fost desemnate persoane” care, în cooperare cu Agenția Națională de Integritate, să consilieze membrii Parlamentului și personalul aferent cu privire la declarațiile de avere și de interese. Comisiile juridice, prin Biroul permanent al Senatului, joacă, de asemenea, un rol în acest domeniu cu privire la senatori pentru a clarifica orice posibilă situație de incompatibilitate.
43. GRECO reține că informația primită de la autorități este similară celei primite în rapoartele de Evaluare, Conformitate și *Interimar* de Conformitate și nu sunt transmise elemente noi.
44. GRECO concluzionează că recomandarea ix rămâne neimplementată.

Prevenirea corupției cu privire la judecători și procurori

Recomandarea xi.

45. *GRECO a recomandat ca sistemul de justiție să răspundă mai bine riscurilor de integritate ale judecătorilor și procurorilor, în special prin i) abordarea de către Consiliul Superior al Magistraturii și Inspekția Judiciară a unui rol mai activ în materie*

de analiză, informare și îndrumare și ii) consolidarea rolului și eficienței titularilor funcțiilor de conducere din fruntea instanțelor și parchetelor, fără a fi afectată independența judecătorilor și procurorilor

46. GRECO reamintește că părțile i) și ii) ale acestei recomandări au fost parțial implementate în rapoartele de conformitate anterioare. Urmare descoperirii „rețelilor infraționale” din România, găsite ca având legături cu „practicile dubioase relaționate” în cadrul sistemului judiciar (a se vedea Raportul de Evaluare, para. 114), această recomandare a fost formulată pentru a aborda ineficienta implementare a politicilor preventive, care identifică zone predispuse la risc cu insuficiente controale interne. Această implementare ineficientă a fost constatată în structuri existente în România: Inspekția Judiciară și Consiliul Superior al Magistraturii (în continuare, “CSM”). A fost de asemenea observată în legătură cu cei care aveau responsabilități manageriale în instanțe și parchete, a căror sarcină a fost îngreunată ca urmare a rolului lor foarte limitat de a gestiona cazuri de suspiciune sau neregularități în cadrul sistemului – care trebuiau să fie abordate.
47. Autoritățile indică acum, cu privire la partea i) a recomandării, că CSM are o practică consacrată de a decide asupra potențialelor situații de incompatibilitate sau interdicții (Legea privind statutul judecătorilor și procurorilor), la solicitarea judecătorilor sau procurorilor, anterior preluării funcției sau înainte desfășurării unei activități. Sinteze ale hotărârilor CSM în această materie sunt publicate în aplicația denumită “EMAP” într-o secțiune destinată judecătorilor și procurorilor.⁴ Aceasta din urmă cuprinde, de asemenea, hotărâri finale anonimizate în materie disciplinară.⁵ Toți judecătorii și procurorii au conturi în EMAP, ceea ce le oferă acces la multe platforme diferite, *inter alia*, la ECRIS, care este o platformă centralizată la nivel național folosită de toate instanțele de judecată din țară pentru gestionarea electronică a dosarelor (<https://emap.csm1909.ro/Ecris/EcrisCdms.aspx>), precum și la Monitorul Oficial, care este actualizat zilnic. În plus, jurisprudența în materie disciplinară a completelor de cinci judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție este disponibilă pe pagina de internet a curții.⁶ Autoritățile pretind că ambele - “portalul EMAP” și pagina de internet a Înaltei Curți de Casație și Justiție - oferă îndrumări utile judecătorilor și procurorilor.
48. Autoritățile arată că – pentru partea ii) a recomandării, care se referă la consolidarea rolului și eficienței celor care ocupă funcții de conducere la instanțe și parchete – *Regulamentele privind numirea în funcții de conducere a judecătorilor și din aceste funcții și privind numirea în funcții de conducere a procurorilor și revocarea din aceste funcții* au fost aprobate în anul 2019.⁷ În anul 2021 au fost organizate două concursuri în baza acestor regulamente: unul pentru judecători pentru curțile de apel, tribunale, tribunalele specializate și judecătorii și celălalt pentru procurori pentru parchetele de pe lângă curțile de apel, tribunale, tribunalele specializate și judecătorii. În aceste concursuri, evaluarea “planurilor manageriale” – care trebuie pregătite de către fiecare candidat și care trebuie să includă o descriere a motivului pentru care ar dori o anumită poziție de conducere și obiectivele pe care le propun pentru această poziție – a fost derulată de comisii de evaluare și a inclus criteriile de integritate. Aceste

⁴ Disponibil la <https://emap.csm1909.ro/PageDetails.aspx?PageId=326&FolderId=8935&FolderTitle=Sinteza-soluțiilor-adoptate-la-nivelul-Consiliului-Superior-al-Magistraturii-în-materia-incompatibilităților-și-interdicțiilor-stabilite-de-lege-în-sarcina-judecătorilor-și-procurorilor> .

⁵ Hotărârile Secției pentru judecători în materie disciplinară sunt disponibile <https://emap.csm1909.ro/Pages.aspx?PageId=327> iar cele ale Secției pentru procurori în materie disciplinară la <https://emap.csm1909.ro/Pages.aspx?PageId=331>. Conform articolului 63 (1) versiunea finală al Regulamentului privind organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, aprobat prin Hotărârea nr. 1073/2018 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.

⁶ <https://www.iccj.ro/en/jurisdictional-structures/the-5-judge-panels-the-9-judge-panel/>

⁷ Hotărârea nr. 573 din 10 aprilie 2019 a Secției pentru judecători a CSM și Hotărârea nr. 234 din 9 aprilie 2019 a Secției pentru procurori – ambele publicate în Monitorul Oficial al României, Part I, Nr. 279 din 11 aprilie 2019.

standarde sunt reglementate de cadrul legislativ în vigoare (în Legea privind statutul judecătorilor și procurorilor, Legea privind organizarea judiciară, Codul de conduită al judecătorilor și procurorilor).

49. Autoritățile fac referire în continuare la cursurile de formare pentru management judiciar, etică și deontologie organizate de Institutul Național de Magistratură în anul 2021⁸. Fac referire, de asemenea, la evaluările Inspecției Judiciare cu privire la îndeplinirea obiectivelor de management, care au continuat în anul 2021 prin controale de fond sau manageriale, concretizându-se în rapoarte care au făcut obiectul aprobării de către CSM. Aceste evaluări sunt derulate anual în cadrul instanțelor de judecată și parchetelor. Fiecare domeniu de activitate este controlat la intervale regulate de timp (la fiecare 5 sau 6 ani). În plus, oricând pot fi derulate controale dacă sunt primite informații referitoare la nereguli recurente la anumite instanțe de judecată sau parchete. Dacă există o încălcare a Codului de conduită sau o abatere disciplinară, Inspecția Judiciară începe *ex officio* propria cercetare. Dacă sunt identificate neregularități la nivel managerial, atunci Inspecția Judiciară poate propune revocarea judecătorului sau procurorului în cauză din funcția de conducere. Odată ce raportul Inspecției Judiciare și hotărârea au fost aprobate, acestea se publică pe pagina de internet a CSM.
50. GRECO apreciază ca binevenite măsurile evidențiate de autoritățile române, *inter alia* pentru partea i): practica CSM de a decide, la solicitarea judecătorilor și procurorilor, asupra potențialelor situații de incompatibilitate sau interdicții; asigurarea accesului online la hotărârile în materie disciplinară pronunțate de completurile de cinci judecători ale Înaltei Curți de Casație și Justiție; organizarea continuă a cursurilor de formare în domeniul managementului judiciar, eticii și deontologiei/conduitei. Sunt oferite, de asemenea, informații cu privire la rolul mai activ al Inspecției Judiciare din perspectiva analizei, informării și îndrumării cu privire la riscurile de integritate ale judecătorilor și procurorilor. Cu privire la partea ii) a acestei recomandări, care abordează funcțiile manageriale în cadrul instanțelor de judecată și parchetelor – unele dintre măsurile introduse pot avea un impact pozitiv. Aceasta include concursurile recente pentru numirea judecătorilor și procurorilor în poziții manageriale, ceea ce indică o capacitate de răspuns a sistemului judiciar la riscurile asupra integrității judecătorilor și procurorilor. Mai presus de toate, aceste măsuri au sporit conștientizarea riscurilor privind integritatea judecătorilor și procurorilor și nevoia pentru o abordare mai proactivă pentru a preveni astfel de riscuri. Efectele pe termen lung ale măsurilor raportate trebuie să fie urmărite de către autoritățile judiciare.
51. GRECO concluzionează că recomandarea xi a fost tratată într-o manieră satisfăcătoare.

Prevenirea corupției cu privire la procurori în mod specific

Recomandarea xiii.

52. *GRECO a recomandat ca procedura pentru numirea în și revocarea din funcțiile cele mai înalte din parchet, cu excepția Procurorului General, prevăzută de art. 54 din Legea nr. 303/2004, să includă un proces care să fie atât transparent cât și bazat pe*

⁸ Două seminare au fost organizate în București, la care au participat 27 de judecători, cinci procurori, cinci persoane din categoria personalului de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor. Patru seminare au fost, de asemenea, organizate în anul 2021 în domeniul managementului judiciar în cadrul proiectului Justiție 2020: profesionalism și integritate. SIPOCA: 453/MySMIS: 118978: în perioada 24-25 mai 2021, a avut loc la București *Seminarul Management Judiciar* la care au participat 21 de judecători; în perioada 7- 8 iunie 2021 a avut loc la București *Seminarul Management Judiciar* la care au participat 21 de procurori; în perioada 18-19 octombrie 2021 a avut loc la București *Seminarul Management Judiciar* la care au participat 14 judecători; în perioada 27-28 septembrie 2021, a avut loc la București *Seminarul Management Judiciar* la care au participat 19 procurori.

criterii obiective, iar Consiliului Superior al Magistraturii să i se dea un rol mai important în această procedură.

53. GRECO reamintește că această recomandare nu a fost implementată în Raportul de Conformitate anterior. Proiectul de Lege privind statutul judecătorilor și procurorilor nu fusese încă transmis Parlamentului. GRECO a fost în mod special îngrijorat că acordarea unui rol sporit CSM în procedura de numire și revocare din funcțiile cele mai înalte din parchet (altele decât cea de Procuror General) nu părea să fie avută în vedere. La fel ca înainte, Secția pentru procurori a CSM putea doar să emită un aviz consultativ cu privire la propunerea Ministrului Justiției. Mai mult decât atât, comisia de selecție prevăzută în proiectul de lege trebuia să includă doar un procuror printre cei șapte membri. GRECO a concluzionat că implicarea Ministrului Justiției în numirea/revocarea procurorilor în/din funcțiile cele mai înalte din parchet a rămas considerabilă și prezenta un risc de influență politică nepotrivită.
54. Autoritățile române indică acum că noua Lege privind statutul judecătorilor și procurorilor, precum și noua Lege privind organizarea judiciară și noua Lege privind Consiliul Superior al Magistraturii au fost adoptate de către Senat la data de 17 octombrie 2022. Cele trei legi au fost atacate la Curtea constituțională la data de 26 octombrie 2022 iar la data de 9 noiembrie 2022 Curtea Constituțională a anunțat că a respins toate contestațiile ca nefondate.⁹ La data de 15 noiembrie 2022, toate cele trei legi au fost promulgate de Președintele României.¹⁰
55. Autoritățile arată că noua Lege privind statutul judecătorilor și procurorilor prevede transparența procedurii de numire a procurorilor în funcțiile cele mai înalte din parchet prin publicarea vacantării împreună cu procedura de selecție pe pagina de internet a Ministerului Justiției cu cel puțin 40 de zile înaintea datei la care interviurile candidaților încep (art. 145 alin. 2 din Legea privind statutul judecătorilor și procurorilor). În plus, audierea candidaților pe durata interviului lor va fi transmisă audio-video în direct pe pagina de internet a Ministerului Justiției, va fi înregistrată și apoi publicată pe pagina sa de internet (art. 146 alin. 8). Autoritățile transmit mai departe că Legea prevede și o implicare mai activă a CSM, în special prin faptul că interviurile candidaților vor fi ținute în fața unei comisii care include doi procurori *desemnați* de Secția pentru procurori a CSM (art. 146 alin. 2). Autoritățile adaugă că sunt prevăzute în mod expres criterii obiective cu privire la competențe specifice necesare poziției manageriale în discuție, verificarea competențelor manageriale și de comunicare și evaluarea candidaților (art. 161 alin. 2).
56. GRECO ia act de noile evoluții legislative cu privire la numirea procurorilor în funcțiile cele mai înalte din parchet. Potrivit art. 144 alin. 1 din Legea privind statutul judecătorilor și procurorilor, Președintele României decide cu privire la numirea procurorilor în cele mai înalte funcții, la propunerea Ministrului Justiției. Aceasta îi lasă în continuare un rol important Ministrului Justiției în procedura de numire, dat fiind că el/ea trebuie să selecteze candidați și să facă o propunere motivată pentru fiecare din funcțiile manageriale (art. 147 alin. (1). Cu toate acestea, CSM pare să fi primit un rol ceva mai puternic în această procedură (art. 148 alin. 2), dat fiind că trebuie să emită o opinie care face ca Ministrul să-și reconsidere alegerea candidatului. În orice caz, legea nu prevede mai mult decât un rol consultativ al CSM pentru propunerea finală a Ministrului Justiției. Din acest motiv, nu pare că rolul CSM a sporit mai mult decât marginal. Cu toate acestea, GRECO nu poate evalua vreo practică la acest moment, dat fiind că legea abia a fost adoptată.
57. GRECO reține că, referitor la revocarea procurorilor din funcțiile înalte din parchet, Secțiunea a 3-a din Legea privind statutul judecătorilor și procurorilor prevede motive concrete de revocare. Aceste motive sunt verificate de către Inspekția Judiciară, care

⁹ <https://www.ccr.ro/comunicat-de-presa-9-noiembrie-2022/> (in Romanian).

¹⁰ <https://www.presidency.ro/ro/media/decrete-si-acte-oficiale/decrete-semnate-de-presedintele-romaniei-klaus-iohannis1668520683>

elaborează un raport transmis către CSM (Secția pentru procurori) pentru discuții, iar procurorul în cauză este notificat și poate formula obiecții. Decretul de revocare emis de Președinte la propunerea Ministrului Justiției cu avizul Secției pentru procurori a CSM poate fi contestat la Secția de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a cărei hotărâre este definitivă.

58. Per total, GRECO recunoaște că procedura de numire a fost făcută mai transparentă și au fost stabilite criteriile pentru numirea și revocarea procurorilor în/din funcțiile cele mai înalte din parchet. Cu toate acestea, rămâne de văzut dacă în practică CSM a primit un rol mai puternic în această procedură.
59. GRECO concluzionează că recomandarea xiii a fost implementată parțial.

Recomandările formulate în Raportul Ad-hoc adoptat conform Reguli 34 din iunie 2019

Regula 34 Recomandarea i.

60. *GRECO a recomandat i) să se analizeze corespunzător impactul modificărilor asupra viitoarei structuri de personal a instanțelor și parchetelor pentru a fi adoptate măsurile tranzitorii necesare și ii) regulamentul de aplicare ce urmează a fi adoptat de CSM cu privire la promovarea judecătorilor și procurorilor să reglementeze criteriile adecvate, obiective și clare, care să aibă în vedere calificările și meritele reale ale acestora.*
61. GRECO reamintește că ambele părți, partea (i) și partea (ii), ale acestei recomandări au fost apreciate ca parțial implementate în Raportul de Conformitate anterior. Temeiul pentru această recomandare a fost reprezentat de cele câteva sute de modificări la Legea privind statutul judecătorilor și procurorilor, Legea privind organizarea judiciară și Legea privind Consiliul Superior al Magistraturii (CSM). Era de așteptat ca efectul combinat al acestor amendamente să aibă un impact semnificativ asupra forței de muncă și a capacității generale a instanțelor de judecată și organelor de parchet, în special prin riscuri de plecare din magistratură și de arbitrar în promovare – și nu era prevăzută nicio perioadă de tranziție. În Raportul de Conformitate anterior, GRECO a reținut că noile proiecte erau în curs de elaborare, înlăturând, printre altele, sistemul pensionării anticipate și prelungirea perioadei de formare, ducând la implementarea parțială a recomandării.
62. Autoritățile indică acum că, referitor la partea (i) a recomandării (care privește problematica sistemului de pensionare anticipată și durata stagiului de formare pentru judecători și procurori), prevederile referitoare la sistemul de pensionare anticipată (introduse prin modificarea art. 82 alin. 3 din Legea privind statutul judecătorilor și procurorilor)¹¹ au fost abrogate prin art. I al Legii nr. 86/2021.¹²
63. Autoritățile indică, de asemenea, că noua Lege privind statutul judecătorilor și procurorilor prevede că durata de formare pentru judecători și procurori stagiați este de patru ani în loc de șase (art. 44 alin. 1: un an de formare în plus celor trei ani de studiu în cadrul Institutului Național al Magistraturii). Pe durata acestui stagiu de

¹¹ Reiterăm că sistemul de pensionare anticipate a fost introdus prin Legea nr. 242/2018 (prin modificarea art. 82 alin (3) din Legea nr. 303/2004) și amânat până în ianuarie 2022 prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 92/2018.

¹² Legea nr. 86/2021 privind modificarea art. I pct. 142 din Legea nr. 242/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, precum și privind abrogarea art. V din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2018 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul justiției.

formare, aceștia vor fi obligați să își continue formarea profesională sub coordonarea unui judecător sau procuror anume desemnat (art. 44 alin. 2).

64. Autoritățile se referă, pentru partea (ii) a recomandării (promovarea judecătorilor și procurorilor în poziții ierarhic superioare), la adoptarea de către CSM a două regulamente privind numirea/promovarea judecătorilor și procurorilor (Hotărârea nr. 1.348 din data de 17 septembrie 2019 a Secției pentru judecători a CSM pentru aprobarea *Regulamentului privind organizarea și desfășurarea concursului de promovare a judecătorilor* și Hotărârea nr. 681 din data de 23 iulie 2019 pentru aprobarea *Regulamentului privind organizarea și desfășurarea concursului de promovare a procurorilor în funcții de execuție*). Acestea prevăd criteriile ale procedurilor de promovare a judecătorilor și procurorilor care au la bază elemente clare și obiective. Există criteriile de evaluare (art. 43 alin. 1, art. 45 alin. 1) care se aplică diferitelor etape în procedura de selecție pentru ambele promovări, „pe loc” și „promovare efectivă”. Pentru ca un candidat să fie declarat admis, el/ea trebuie să obțină un număr specific de puncte/note. Punctajul total al fiecărui candidat este publicat pe pagina de internet a CSM și a Institutului Național al Magistraturii și poate fi contestat la Secția pentru judecători a CSM. Rezultatele finale sunt publicate și prezentate Secției pentru judecători a CSM pentru validare. Conform Regulamentului pentru promovarea procurorilor, sunt aplicate în mare măsură principiile și condițiile similare.
65. Pe baza acestor două Regulamente, între 2019 și 2022 au fost organizate șapte concursuri de promovare pentru judecători (două sunt încă în curs) și cinci pentru procurori. Astfel, 1218 judecători și 642 de procurori au obținut poziții ierarhic superioare până în prezent.
66. GRECO reține toate informațiile transmise de autoritățile din România. Cu privire la partea i) a acestei recomandări, printre altele, autoritățile fac referire la Legea privind statutul judecătorilor și procurorilor care a pus punct sistemului de pensionare anticipată a judecătorilor și procurorilor, ceea ce este binevenit. GRECO reține, de asemenea, că durata stagiului de formare pentru judecători și procurori a fost redusă la patru ani în total. Prin urmare, partea (i) a recomandării a fost tratată într-o manieră satisfăcătoare. Cât despre partea (ii) a recomandării, cele două *Regulamente privind organizarea și desfășurarea concursului de promovare a judecătorilor și procurorilor* (Hotărârea nr. 1.348 și Hotărârea nr. 681 – ambele puse la dispoziția GRECO) stabilesc criteriile pentru numirea în poziții ierarhic superioare. Aceste criterii merg în direcția bună. În plus, autoritățile au transmis date care arată că un număr mare de judecători și procurori au fost promovați conform noilor criterii. Poate fi concluzionat, prin urmare, că și această parte de recomandare a fost tratată într-o manieră satisfăcătoare.
67. GRECO concluzionează că recomandarea i formulată conform Regulii 34 a fost tratată într-o manieră satisfăcătoare.

Regula 34 Recomandarea ii.

68. *GRECO a recomandat să fie abandonată crearea noii secții speciale pentru investigarea infracțiunilor din justiție.*
69. GRECO reamintește că această recomandare a fost parțial implementată în Raportul de Conformitate anterior. GRECO a reținut că prevederile din Legea privind organizarea judiciară, care au plasat Secția de investigare a infracțiunilor din justiție în afara structurii ierarhice a sistemului de parchete din România, au fost apreciate ca neconstituționale de către Curtea Constituțională. Aceste dispoziții ar fi permis procurorului șef al Secției să retragă căile de atac declarate de alte parchete, inclusiv de către Procurorul General, la instanțele ierarhic superioare, în cazurile de corupție.

GRECO a reținut că această evoluție profund îngrijorătoare, criticată în Raportul său de Follow-up a fost inversată. GRECO a salutat, de asemenea, elaborarea de propuneri legislative care prevedeau desființarea formală a Secției.

70. Autoritățile indică acum că, la data de 28 februarie 2022, Parlamentul a adoptat Legea nr. 49/2022 *privind desființarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție, precum și pentru modificarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală*. Legea a fost atacată la Curtea Constituțională, însă Curtea Constituțională a respins obiecția de neconstituționalitate. Legea nr. 49/2022 a fost promulgată și publicată în Monitorul Oficial nr. 244 din 11 martie 2022.¹³
71. Potrivit art. 1 alin. 2 din Legea nr. 49/2022, cauzele aflate în curs de soluționare la Secția pentru investigarea infracțiunilor din justiție vor fi transmise de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție către parchetele competente (în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi) care le vor soluționa. Cauzele finalizate vor fi, de asemenea, transmise parchetelor competente în termen de 180 de zile de la data intrării în vigoare a Legii. Infracțiunile comise de: judecători, procurori, membrii CSM, judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție, procurorii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, judecătorii de la curțile de apel și Curtea Militară de Apel și procurorii de la parchetele de pe lângă aceste curți, precum și judecătorii Curții Constituționale a României – trebuie investigate de Secția de urmărire penală și criminalistică din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (art. 3 alin. 1).
72. Parchetele de pe lângă curțile de apel sunt competente să efectueze urmărirea penală cu privire la infracțiunile comise de judecătorii de la judecătorii, tribunale, tribunale militare și de către procurorii de la parchetele de pe lângă aceste instanțe (art. 3 alin. 2). Procurorii competenți să efectueze urmărirea penală în cauzele menționate mai sus vor fi desemnați de către Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, la propunerea Plenului CSM, pentru o perioadă de patru ani (procedura reglementată de Legea nr. 49/2022). Desemnarea poate fi reînnoită pentru o nouă perioadă de patru ani.
73. Potrivit art. 4 alin. 1, procurorii sus-menționați trebuie să îndeplinească următoarele cerințe: să aibă grad profesional corespunzător Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție; o vechime de cel puțin 15 ani în funcția de procuror; să fi obținut calificativul „foarte bine” la ultimele două evaluări profesionale și să nu fi fost sancționați disciplinar în ultimii trei ani; să aibă o conduită morală ireproșabilă și o experiență profesională semnificativă în supravegherea sau efectuarea urmăririi penale.
74. Procurorii care sunt desemnați să efectueze urmărirea penală în cauzele prevăzute de art. 3 alin. 2 trebuie să îndeplinească următoarele cerințe: să-și desfășoare activitatea în cadrul secțiilor de urmărire penală ale parchetelor de pe lângă curțile de apel; au dobândit o vechime de cel puțin 12 ani în funcția de procuror; au obținut calificativul „foarte bine” la ultimele două evaluări profesionale și nu au fost sancționați disciplinar în ultimii trei ani; au o conduită morală ireproșabilă și o experiență profesională semnificativă în supravegherea sau efectuarea urmăririi penale.
75. Nivelul „experienței profesionale semnificative” solicitat procurorilor propuși pentru desemnare va fi evaluat pe baza informațiilor și documentelor relevante pentru activitatea acestora, solicitate de către parchete (având în vedere specificitatea și complexitatea cauzelor soluționate de respectivii procurori).

¹³ <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/252558>

76. Procurorii care îndeplinesc aceste cerințe își pot transmite opțiunea către CSM, care verifică dacă toate condițiile au fost îndeplinite. Va solicita, de asemenea, informații de la parchete cu privire la date statistice referitoare la activitatea derulată în ultimii 5 ani, inclusiv rata de achitări, restituiri, condamnări, eventualele sesizări făcute de persoanele cercetate și soluțiile date la acestea, precum și orice alte informații relevante. CSM (direcția de specialitate) solicită, de asemenea, informații de la parchetele în cadrul cărora procurorul în cauză și-a desfășurat activitatea în ultimii cinci ani, de la instanțele de judecată și barou, cu privire la conduita în exercitarea atribuțiilor profesionale, relațiile cu procurorii, judecătorii, celălalt personal al parchetului și al instanței de judecată, avocații, justițiabilii, experții și interpreții, conduita în societate, integritatea, evitarea conflictelor de interese de orice natură și imparțialitatea, precum și orice alte aspecte relevante. CSM (direcția de specialitate) solicită, de asemenea, informații de la Inspekția Judiciară cu privire la integritatea și imparțialitatea procurorului în cauză.
77. După desemnare, procurorii își încep activitatea în cadrul Secției de urmărire penală și criminalistică din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (art. 3 alin. 1). Pot fi desemnați maximum 14 procurori în cadrul Secției de urmărire penală și criminalistică și maximum trei procurori în cadrul fiecărei unități de parchet de pe lângă curțile de apel.
78. În termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a Legii nr. 49/2022, Plenul CSM propune Procurorului General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție procurorii ce urmează a fi desemnați.
79. GRECO reține că Legea nr. 49/2022 – cu privire la care a primit o traducere a prevederilor relevante pentru această recomandare – prevede desființarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție și că nicio nouă secție nu a fost creată, în linie cu această recomandare. Toate cauzele deschise/în curs/finalizate au fost sau sunt în proces de a fi transferate către structurile existente capabile și competente pentru a le soluționa.
80. GRECO concluzionează că recomandarea ii formulată conform Regulii 34 a fost implementată satisfăcător.

Regula 34 Recomandarea iii.

81. *GRECO a recomandat i) să se asigure că independența parchetului este - în cea mai mare măsură posibilă - garantată prin lege, și ii) să se evalueze impactul modificărilor propuse asupra viitoarei independențe operaționale a procurorilor, astfel încât, dacă este necesar, să fie adoptate garanții suplimentare pentru a proteja împotriva intervențiilor.*
82. GRECO reamintește că această recomandare nu a fost implementată în Raportul de Conformitate anterior. GRECO a luat act de elaborarea modificărilor la Legea privind statutul judecătorilor și procurorilor și Legea privind organizarea judiciară. Contrar cadrului legal actual, care a redus independența procurorului cu privire la dispunerea soluțiilor, proiectul Legii privind statutul judecătorilor și procurorilor prevedea în mod expres principiul independenței procurorilor adițional principiului stabilității, ceea ce a fost o evoluție binevenită. Similar, proiectul Legii privind organizarea judiciară propunea înlăturarea posibilității procurorului ierarhic superior de a infirma soluțiile procurorului subordonat dacă erau neîntemeiate. În timp ce aceste proiecte de text au mers în direcția corectă, GRECO nu a putut concluziona că recomandarea a fost implementată, chiar și parțial, deoarece ambele proiecte încă erau - la acea vreme - într-un stadiu incipient de dezvoltare. GRECO a fost, de asemenea, preocupat de faptul că evaluările impactului legislației în vigoare asupra independenței operaționale a procurorilor, derulate de CSM și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și

Justiție, au părut să contrazică orientarea generală a modificării legislative propuse și că, în loc să propună garanții suplimentare, au părut să favorizeze sistemul existent care era în contradicție cu recomandarea.

83. Autoritățile indică acum că noua Lege privind statutul judecătorilor și procurorilor, noua Lege privind CSM și noua Lege privind organizarea judiciară, adoptate la data de 17 octombrie 2022, prevăd dispoziții relevante pentru această recomandare. Legea privind statutul judecătorilor și procurorilor prevede în mod expres principiul independenței procurorilor adițional principiului stabilității (art. 3 alin. 1) și independența lor în efectuarea urmăririi penale și dispunerea soluțiilor (art. 3 alin. 2). Legea privind organizarea judiciară prevede, *inter alia*, că parchetele sunt independente în relațiile cu instanțele judecătorești, precum și cu celelalte autorități publice (art. 66 alin. 4). Și Legea privind CSM prevede că CSM are dreptul (și obligația) să acționeze *ex officio* pentru a apăra judecătorii și procurorii împotriva oricărui act de imixtiune în activitatea lor profesională care le-ar putea afecta independența sau imparțialitatea (art. 31 alin.1).
84. GRECO reține că evoluțiile legislative merg în direcția primei părți a recomandării (respectiv să asigure o independență mai mare pentru procurori și operațiunile lor). Cu toate acestea, nu a existat o evaluare a input-ului noilor legi privind statutul judecătorilor și procurorilor, privind organizarea judiciară și privind CSM, așa cum solicită a doua parte a recomandării, dat fiind că aceste legi tocmai au fost adoptate.
85. GRECO concluzionează că recomandarea iii formulată conform Regulii 34 a fost parțial implementată.

Regula 34 Recomandarea v.

86. *GRECO a recomandat să se analizeze diferitele modificări care afectează drepturile și obligațiile, precum și răspunderea judecătorilor și procurorilor pentru erori judiciare astfel încât să se asigure predictibilitatea și claritatea suficiente a regulilor în materie, și pentru a evita ca acestea să devină o amenințare la adresa independenței sistemului judiciar.*
87. GRECO reamintește că această recomandare nu a fost implementată în Raportul de Conformitate anterior. Noua Lege privind statutul judecătorilor și procurorilor, care era în stadiu de proiect la acel moment, prevedea îmbunătățiri importante la regimul răspunderii judecătorilor și procurorilor pentru erori judiciare. GRECO a constatat că, per ansamblu, proiectul de lege părea să fie în direcția recomandării. Cu toate acestea, proiectul de lege încă era într-un stadiu incipient de elaborare la acel moment și nu fusese încă transmis Parlamentului.
88. Autoritățile române indică acum că noua Lege privind statutul judecătorilor și procurorilor, adoptată la data de 17 octombrie 2022, a fost promulgată de către Președintele României la data de 15 noiembrie 2022. Această lege elimină rolul Ministerului Finanțelor, o instituție plasată în afara autorității judiciare, din perspectiva procedurii răspunderii (materiale) a judecătorilor și procurorilor pentru erori judiciare comise cu rea credință sau gravă neglijență. Un rol central este acum oferit CSM ca și garant al independenței sistemului judiciar.
89. GRECO ia act de evoluțiile legislative referitoare la această recomandare ce exclud, *inter alia*, Ministerul Finanțelor din procedura răspunderii ceea ce pare a fi un pas în direcția bună. În orice caz, autoritățile nu au prezentat o revizuire a sistemului și a regulilor și GRECO nu poate evalua practica la acest moment, dat fiind că Legea privind statutul judecătorilor și procurorilor abia a fost adoptată.

90. GRECO concluzionează că recomandarea v formulată conform Regulii 34 a fost parțial implementată.

III. CONCLUZII

91. **Având în vedere cele de mai sus, GRECO concluzionează că România a implementat satisfăcător sau a tratat în mod satisfăcător șapte din cele treisprezece recomandări cuprinse în Raportul de evaluare aferent Runderi a patra și trei din cele cinci recomandări din Raportul de Follow-up la Raportul Ad-hoc (Raportul adoptat conform Regulii 34).**
92. În concret, recomandările ii, v, vii, viii, x, xi și xii au fost implementate satisfăcător sau tratate într-o manieră satisfăcătoare. Recomandările i și xiii au fost parțial implementate, iar recomandările iii, iv, vi, și ix au rămas neimplementate.
93. Recomandările i, ii și iv din Raportul ad-hoc conform Regulii 34 au fost implementate satisfăcător sau tratate într-o manieră satisfăcătoare iar recomandările iii și v din Raportul ad-hoc conform Regulii 34 au fost parțial implementate.
94. Cu privire la membrii Parlamentului, o ușoară îmbunătățire a fost constatată prin introducerea unui cod de conduită pentru membrii Parlamentului împreună cu un sistem pentru aplicarea lui și au fost depuse eforturi pentru abordarea problematicii ridicării imunității membrilor Parlamentului. Cu toate acestea, transparența procesului parlamentar, per ansamblu, trebuie îmbunătățită în continuare și utilizarea procedurilor de urgență ar trebui redusă. Suplimentar, trebuie făcut mai mult pentru abordarea conflictelor de interese și introducerea regulilor privind interacțiunea membrilor Parlamentului cu lobbyștii. În cele din urmă, trebuie implementat un sistem de consiliere independentă pentru ca membrii Parlamentului să solicite consiliere în materie de integritate.
95. Cu privire la judecători și procurori, o problemă principală care a fost tratată o reprezintă desființarea secției speciale pentru investigarea infracțiunilor din sistemul judiciar, cu privire la care GRECO s-a opus puternic la înființare. Au fost depuse eforturi pentru creșterea rolului Consiliului Superior al Magistraturii și Inspecției Judiciare ca răspuns la riscurile de integritate a judecătorilor și procurorilor prin, *inter alia*, formare și acces la informații. Eforturi au fost, de asemenea, dedicate stabilirii noii legislații pentru judecători și procurori pentru a le asigura independența. Adoptarea de către Senat, la data de 17 octombrie 2022, a noii Legi privind statutul judecătorilor și procurorilor, a noii Legi privind organizarea judiciară și a noii Legi privind Consiliul Superior al Magistraturii și promulgarea lor la data de 15 noiembrie 2022, de către Președintele României, reprezintă pași înainte importanți, care trebuie să fie urmați de un număr de măsuri de implementare.
96. GRECO apreciază că actualul nivel de conformitate cu recomandările nu mai este „global nesatisfăcător” în sensul Regulii 31 revizuite, paragraful 8.3 din Regulile de Procedură. Prin urmare, GRECO decide să nu mai continue aplicarea Regulii 32 referitoare la membrii care nu sunt în conformitate cu recomandările incluse în Raportul de Evaluare.
97. În conformitate cu paragraful 8.2 al Regulii 31 revizuite din Regulile de Procedură, GRECO solicită șefului delegației României să transmită un raport cu privire la măsurile luate pentru implementarea recomandărilor pendinte (și anume recomandările i, iii, iv, vi, ix din xiii din Raportul de evaluare aferent Runderi a patra și recomandările iii și v din Follow-upul la Raportul ad-hoc (Regula 34), până la data de 31 decembrie 2023.

98. În final, GRECO invită autoritățile din România să autorizeze, cât mai curând posibil, publicarea acestui raport, să îl traducă în limba națională și să pună această traducere la dispoziția publicului.